

5. Любацька Я. В. Шляхи удосконалення документального оформлення обліку малоцінних необоротних матеріальних активів [Електронний ресурс] / Я. В. Любацька, Н. А. Хрущ // – Режим доступу : <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=19422>

6. Сушко Н. Нове в нарахуванні зносу на необоротні активи / Н. Сушко // Все про бухгалтерський облік. – 2013. – № 120. – С. 23.

7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 «Об'єднання підприємств» : Наказ від 07.07. 1999 р. № 163 [Електронний ресурс] / Міністерство фінансів України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0499-99?test=Up9Mf3o6frrtCe3D2Zi1n/rxxH14aUs80msh8Ie6>

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДОЛАННЯ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Обозна М.Д., студент

Науковий керівник: Токар І.І., ас.

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Однією з найважливіших проблем сучасного розвитку української економіки є розширення обсягів її тінізації. По-перше, без цього неможливо досягти стратегічної мети розбудови відкритої конкурентоспроможної економіки та забезпечити входження нашої держави до ЄС. По-друге, засилля тіньової економіки гальмує процеси іноземного інвестування, підриває міжнародний авторитет країни. По-третє, тіньові методи господарювання перебувають в опозиції до здійснення комплексу демократично орієнтованих трансформацій (адміністративної та земельної реформ, грошової приватизації тощо) і взагалі унеможливають структурну переорієнтацію національного виробництва у напрямі інтенсифікації.

Боротьба з корупцією та тіньовою економікою не тільки порушує політичні та економічні питання, але й безпосередньо впливає на рівень національної безпеки. Економісти ж виділяють три сфери тіньової економіки:

– неофіційна економіка – легальні види економічної діяльності, у рамках яких має місце не фіксоване офіційною статистикою виробництво товарів і послуг, приховання цієї діяльності від податків;

– фіктивна економіка – хабарництво, приписки, спекулятивні угоди й інші види шахрайства, зв'язані з одержанням і передачею грошей;

– підпільна економіка – усі заборонені законом види економічної діяльності.

Як констатують експерти, пороговим, тобто критичним рівнем тінізації економіки є 40 % офіційного ВВП. В Україні цей рівень залишається високий. За оцінками австрійського економіста Фрідріха Шнейдера, в 14 найбільш заможних країнах ЄС частка тіньової економіки виросла з початку року на 0,3-0,9 %. У Північній Європі її частка зараз становить 10-18 % від реального ВВП, в Середземномор'ї – 20-25 %, а в колишніх соціалістичних державах – 36-39 % (в Україні – 57 %) [1, с. 18].

Традиційно причиною тінізації економіки вважають надмірний податковий тягар, але цей підхід неповною мірою відтворює причини тінізації. В Україні загальне податкове навантаження на підприємство у 2010 р. склало 55,5 % (у тіньовій економіці – 55,1 %). Це досить високий показник. Але у Франції, наприклад, він найбільший серед європейських країн і складає 65,8 %. Отже, оподаткування не можна вважати першопричиною тінізації економіки, відповідно, зниження податкового навантаження необов'язково зменшить тінізацію. У Греції, наприклад, податкове навантаження на підприємства дорівнює майже 47 %, але рівень тінізації в цій країні більший, ніж у середньому по Європі, і дорівнює близько 25 % [1, с. 14–15].

Спираючись на пропозиції А.В. Ткаченко, вважаємо, що для реалізації процесу детінізації економіки необхідно враховувати позитивний досвід розвинутих країн, а також діяти системно й комплексно, а саме:

– заборонити господарську діяльність для тих фізичних осіб, які раніше вчинили серйозний податковий злочин (досвід Польщі);

– посилити роль державних спеціальних служб у контролі за поширенням тіньової економіки в країні та їхню взаємодію із державною структурою в цілому (досвід США);

– обмежити проведення експортно-імпортних операцій національними суб'єктами господарювання з компаніями в офшорних зонах (досвід Франції). Здійснення експортно-імпортних операцій за участю офшорних компаній уможлиблює в деяких випадках завищення або заниження ціни на товари порівняно зі світовими і таким чином ухиляння від сплати податків та отримання додаткового прибутку на різниці в цінах;

– Україні для боротьби з корупцією як основним чинником розвитку тіньової економіки необхідно підвищити рівень довіри

громадян до влади, посилити незалежність судів, віддавши їх під громадський контроль, посилити покарання за хабарництво (досвід Великобританії) [2, с. 50];

– вступити до міжнародних організацій, що ведуть боротьбу з відмиванням грошей, таких, як: Азійсько-Тихоокеанська група (APG), Група країн Карибського басейну (CFATE), Група країн Південної та Східної Азії (ESAAMLG) та Комітет експертів Ради Європейського співтовариства (досвід ЄС). А також посилити співробітництво з організацією «Інтерпол» [3, с. 166].

Оскільки широкі верстви населення України працюють в тіньовій економіці вважаємо за потрібне послідовно, рішуче та комплексно реформувати всі сфери економіки. А з метою пошуку шляхів детінізації фінансових потоків, легалізації ринку праці та детінізації земельних відносин і надалі вивчати окреслені проблеми.

Отже, узагальнюючи, потрібно зазначити, що тіньовий сектор економіки справляє негативний вплив на стан економічної безпеки країни. Наслідком посилення даної загрози є ослаблення соціального захисту населення і зниження його економічної активності, а також істотне зниження темпів економічного зростання на макрорівні в результаті залишку значної кількості фінансових ресурсів. В Україні громадяни не виявляють довіри до органів влади, а навпаки, у відносинах держава-суспільство простежується так звана «прірва» між державними інтересами й розумінням власних інтересів кожним громадянином. Ціла низка причин, зокрема відсутність стабільного законодавства, високий рівень корумпованості державних службовців, недосконала податкова політика, соціально-економічна криза, призвела до створення сприятливих умов для розвитку «тіні» та її проникненню у всі сфери економіки.

Література.

1. Предборський В.А. Тінізаційний аспект процесів початкового нагромадження капіталу в Україні / В.А. Предборський // Формування ринкових відносин в Україні. – 2009. – № 1. – С. 17-21.
2. Ангелко І. Тіньова діяльність як джерело доходу: основні форми вияву / І. Ангелко // Галицький економічний вісник. – 2010. – № 2 (27). – С. 108–111.
3. Озерський І.В. Тіньовий сегмент економіки / І.В. Озерський // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 9. – С. 28-33.